

© mgr Paweł T. Dolata

ekspert przyrodniczy zoolog

nr w rejestrze ekspertów przyrodniczych ornitologów 1509/2009 i 087 /2010/EP

tel. 604 809-146, e-mail: p.dolata@op.pl

Ostrów Wielkopolski, 21 czerwca 2024 r.

**Ekspertyza ptaków chronionych prawnie
stawu na działce ewidencyjnej o numerze 1521/11
obrębu ewidencyjnego Kępno, należącego do Projektu Kępno Sp. z o.o.
Wykonana dla Projekt Kępno Sp. z o.o., ul. Sportowa 9, 63-600 Kępno**

**Niniejsze opracowanie podlega ochronie prawnej na podstawie
ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity
Dz. U. z 2022 r. poz. 2509) i nie może być wykorzystywane bez zgody zamawiającego**

1. Podstawy prawne oraz cel ekspertyzy

Jak wiadomo, **wszelkie czynności** (np. prace na zbiornikach wodnych, m.in. wycinka trzciny) w Polsce muszą być prowadzone zgodnie z powszechnie obowiązującym prawem, między innymi z aktami normatywnymi z zakresu prawa ochrony przyrody:

- ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1580),
- ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 1688, 1890),
- rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz. 1408),
- rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409),
- rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 2183 ze zmianą w Dz.U. 2020 poz. 26),
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 54),
- ustawą z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1082),
- ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2187).

Wszelkie prace muszą być więc prowadzone m.in. z uwzględnieniem możliwości występowania chronionych prawnie roślin, grzybów i zwierząt, aby nie doszło podczas tych prac do naruszenia zakazów zawartych w ww. ustawach i rozporządzeniach Ministra Środowiska. W przypadku omawianego stawu cel szczegółowy ekspertyzy stanowi również odniesienie się do kierowanych do właściciela stawu (Projekt Kępno Sp. z o.o.) żądań usunięcia ze stawu trzciny, porastających jego brzegi.

2. Informacja o autorze ekspertyzy

Z wykształcenia magister prawa o specjalności prawa ochrony przyrody – pracę magisterską pt. „*Ochrona ptaków w Polsce przez prawo międzynarodowe*” obronił z oceną bardzo dobrą w roku 1995 na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. W roku 1992 współzałożyciel lokalnej grupy ornitologicznej w Południowej Wielkopolsce, od roku 1996 lider Południowowielkopolskiej Grupy Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków, gdyż taką formę działania i nazwę grupa przyjęła. Przez cztery kadencje (1996-2008) wybierany do społecznego, krajowego Zarządu OTOP, w tym dwie kadencje społecznie wiceprezes Zarządu OTOP (2002-2008). Następnie do chwili obecnej współtwórca Wielkopolskiego Towarzystwa Przyrodniczo-Krajoznawczego o szerszym zakresie działania.

Obecnie ekspert przyrodniczy, m.in. od 2009 r. ekspert-ornitolog w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich PROW 2007-2013 (nr w rejestrze 1509/2009 i 087 /2010/EP/). Egzamin uzupełniający dla ekspertów przyrodniczych zdał 30.03.2016 (zaświadczenie nr 0319/2016/EP/), tym samym przedłużając ważność uprawnień na Program Rozwoju Obszarów Wiejskich PROW 2014-2020. Kolejne egzaminy uzupełniające dla ekspertów przyrodniczych ornitologów i botaników zdał 20.06.2023 (zaświadczenie nr 15730/2023/EPEU/eCDR) i 6.05.2024.

Autor ponad 170 ekspertyz ornitologicznych i chiropterologicznych przy projektach termomodernizacji budynków w województwach wielkopolskim i dolnośląskim: na terenie Poznania, Grabowa nad Prosną, Kalisza, Koła, Ostrowa Wielkopolskiego, Ostrzeszowa, Pleszewa, Sycowa, Zdun, Dobrzycy i gminy Dobrzyca, Kępna i gminy Kępno, Krotoszyna i gminy Krotoszyn, Odolanowa i gminy Odolanów, Raszkowa i gminy Raszków, oraz gmin: Baranów, Blizanów, Bralin, Doruchów, Godziesze Wielkie, Koźmin Wielkopolski, Łęka Opatowska, Mikstat, Perzów, Przygodzice, Sieroszewice, Sośnie i Trzcinica. Autor 9 ekspertyz ornitologicznych w zakresie minimalizacji przyrodniczej szkodliwości elektrowni wiatrowych przez doradztwo w ich właściwych przyrodniczo lokalizacjach w powiatach: ostrowskim (5), jarocińskim, kaliskim, krotoszyńskim i ostrzeszowskim (po 1). **Autor kilkudziesięciu innych ekspertyz dotyczących występowania ptaków oraz innych zwierząt chronionych** (w tym owadów) na różnych terenach i obiektach, w tym parkach wiejskich i obszarach leśnych.

Współautor książki „*Ochrona ptaków w mieście*” (Bocheński i inni 2013). Autor lub współautor ponad 100 publikacji naukowych, popularnonaukowych i popularnych o ptakach, innych zwierzętach, roślinach, oraz o ich ochronie, m.in. w czasopismach: „*Acta Ornithologica*”, „*Chrońmy Przyrodę Ojczystą*”, „*National Geographic Polska*”, „*Ornis Polonica*”, „*Ptaki*”, „*Ptaki Polski*”, „*Wielkopolskie Prace Ornitologiczne*”, „*Salamandra*”, „*Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej*” oraz prasie lokalnej. Współautor 13 publikacji naukowych lub popularnonaukowych o ptakach w czasopismach zagranicznych „*Animal Behaviour*”, „*The Auk*”, „*Aythya*”, „*Berliner und Münchener Tierärztliche Wochenschrift*”, „*Biologia*” (Bratislava), „*European Journal of Wildlife Research*”, „*Journal of Avian Biology*”, „*Nos Oiseaux*”, „*Panurus*”, „*Sylvia*” i na międzynarodowym portalu PLOS ONE.

Jako osoba dostarczająca własne obserwacje współpracownik najważniejszych monografii awifauny Polski (Tomiałojć, Stawarczyk 2003; Sikora i inni 2007), Wielkopolski (Bednorz i inni 2000) oraz Śląska (Dyrcz i inni 1991), wymieniony w podziękowaniach w tych monografiach. W monografii „*Ptaki Ziemi Lubuskiej*” (Jermaczek i inni 1995) autor pięciu i współautor jedenastu tekstów gatunkowych.

3. Zakres terytorialny wykonania ekspertyzy

Dla potrzeb niniejszej ekspertyzy badany były przez jej autora staw o powierzchni ok. 2,2 ha (pomiar własny narzędziem portalu Geoportal <https://mapy.geoportal.gov.pl>), położony na działce ewidencyjnej o numerze 1521/11 obrębu ewidencyjnego Kępno, należącej do spółki Projekt Kępno Sp. z o.o., w województwie wielkopolskim.

4. Metodyka wykonania kontroli i ekspertyzy

W celu wykonania ekspertyzy autor niniejszego opracowania przeprowadził cztery kontrole terenowe w sezonie lęgowym 2024 roku, mające na celu ocenę zasiedlania opisanego wyżej stawu przez ptaki: 15.03 w godz. porannych, 9.05 w godz. 8.50-10.45, 12.06 w godz. 8.55-10.20, 21.06 w godz. 9.15-10.00. Dodatkowo wykorzystano wyniki wcześniejszej, własnej kontroli stawu, wykonanej 6.06.2023.

W trakcie kontroli stosowano lornetkę Minox X-lite 10x34 oraz aparat fotograficzny Nikon Coolpix P1000 z zoomem optycznym 125x, którym wykonałem dokumentację fotograficzną kontrolowanego siedliska oraz stwierdzonych ptaków w ilości (po segregacji) 22 fotografii. Podczas kontroli 12.06 wykorzystano także aparat telefoniczny z aplikacją rozpoznającą głosy ptaków Merlin Bird ID. autorstwa Cornell Lab of Ornithology. Wszystkie oryginalne 22 pliki cyfrowe fotografii zostały zarchiwizowanych na komputerze autora i są one dostępne na wezwanie organu administracyjnego lub podmiotu zlecającego ekspertyzę. Podobnie zarchiwizowane zostało nagranie z aplikacji Merlin Bird ID.

Nazewnictwo i pozycję systematyczną stwierdzonych ptaków podano za Komisją Faunistyczną Sekcji Ornitologicznej Polskiego Towarzystwa Zoologicznego (2023), a kwalifikację poszczególnych gatunków do kategorii lęgowości przyjęto za Polskim Atlasem Ornitologicznym (Sikora i inni 2007). Objęcie gatunku ochroną ścisłą podano za rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, a objęcie ochroną prawem łowieckim za rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. poz. 433, z 2017 r. poz. 1484, z 2022 r. poz. 696). Kategorie liczebności stwierdzonych gatunków ptaków lęgowych przyjęto za opracowaniami Chodkiewicza i innych (2015, 2019).

5. Wyniki kontroli terenowych i przegląd danych z lat poprzednich

Na terenie stawu podczas kontroli w 2024 r. stwierdzono przedstawicieli sześciu gatunków ptaków objętych ochroną ścisłą, w tym dwóch na pewno lęgowych (kokoszki i trzciniaka) i jednego możliwie lęgowego (trzcinniczka); oraz dwóch gatunków objętych ochroną ustawą z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, w tym jednego na pewno lęgowego – krzyżówki. Omówiono je poniżej w kolejności systematycznej.

Łabędź niemy *Cygnus olor* (ochrona ścisła; nieliczny gatunek lęgowy w Polsce) – 15.03.2024 para dorosłych, niepłochliwa i korzystająca z dokarmiania przez ludzi (fot. 7 i 8). Były to na pewno ptaki przelotne, gdyż podczas kolejnych kontroli 9.05 oraz 12i 21.06 nie były na stawie obecne.

Krzyżówka *Anas platyrhynchos* (ochrona prawem łowieckim; średnio liczny gatunek lęgowy w Polsce) – 15.03.2024 stwierdzono 2 pary w pobliżu trzcinowisk (fot. 9 i 10) oraz kilka rozproszonych osobników; 9.05.2024 stwierdzono samicę z 2 wyrosniętymi pisklętami (fot. 12), grupę 4 samców, grupę 2 samców i samicy (fot. 11), oraz przylot i odlot grupy 4 osobników (krzyżówki znajdowały się także na przyległym odcinku rzeczki Niesób); 12.06.2024 stwierdzono: 2 wyrosnięte pisklęta (fot. 13, zapewne te same, co na fot. 12), samicę z 6 małymi pisklętami (fot. 14), samicę z 7 dużymi pisklętami (fot. 17), być może jeszcze jedną samicę z pisklęciem (fot. 15, możliwe przemieszczenie się samicy z 6 pisklętami) oraz do 25 samców i 3 samic bez piskląt; 21.06.2024 stwierdzono: samicę z 3 małymi pisklętami, 7 dużych piskląt oraz ok. 50 osobników w grupach, głównie samców (rozdzielenie samców było utrudnione z powodu zmiany szaty części z nich na letnią, a rozdzielanie tegorocznych młodych z powodu ich rozmiarów zbliżonych już do dorosłych). Na podstawie powyższych obserwacji ustalono liczebność krzyżówki na badanym stawie na **3-4 pary na pewno lęgowe** (samice z pisklętami), ponadto **maksymalnie jednocześnie do 30 samców**.

Gniazdowanie krzyżówki za omawianym stawie stwierdzono już rok wcześniej, obserwując 6.06.2023 samicę z pisklętami, nie prowadzono jednak w tym sezonie ukierunkowanych badań.

Kokoszka *Gallinula chloropus* (ochrona ścisła; nieliczny gatunek lęgowy w Polsce) – głos 1 osobnika tego skrytego gatunku słyszano 9.05.2024 z trzcinowiska w północno-zachodniej części stawu, a 1 pisklę w tym samym miejscu 21.10.2024 (fot. 21). Według kryteriów Polskiego Atlasu Ornitologicznego (Sikora 2007) oznacza to **pewne gniazdowanie 1 pary tego gatunku**. Ponadto według informacji opiekuna łowiska Koła PZW Kępno na badanym stawie Andrzeja Wesołowskiego widziana wiosną 2024 r.

Łyska *Fulica atra* (ochrona prawem łowieckim; średnio nieliczny gatunek lęgowy w Polsce) – według informacji opiekuna łowiska Koła PZW Kępno na badanym stawie Andrzeja Wesołowskiego obserwowana wiosną 2024 r. Prawdopodobnie był to ptak lub ptaki przelotne, gdyż tego stosunkowo łatwego do wykrycia gatunku nie stwierdzono podczas 3 własnych kontroli.

Śmieszka *Chroicocephalus ridibundus* (ochrona ścisła; średnio nieliczny gatunek lęgowy w Polsce) – 15.03.2024 para dorosłych (fot. 6). Były to ptaki przelotne, gdyż podczas kolejnych kontroli 9.05 oraz 12 i 21.06 nie były na stawie obecne.

Trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus* (ochrona ścisła; średnio nieliczny gatunek lęgowy w Polsce) – 12.06.2024 słyszano i nagrano w aplikacji Merlin Bird ID śpiewającego samca w trzcinach przy południowo-wschodnim brzegu stawu.

Trzciniaak *Acrocephalus arundinaceus* (ochrona ścisła; średnio nieliczny gatunek lęgowy w Polsce) – 9.05.2024 stwierdzono pięć śpiewających samców (fot. 19), rozmieszczonych dość równomiernie w pasie trzcin przy brzegu stawu, 12.06.2024 słyszano dwa śpiewające samce (w związku z postępem sezonu lęgowego o tej porze śpiewa znacznie mniej samców tego gatunku niż w początku maja) w trzcinach, a w dwóch kolejnych miejscach trzcin widziano ptaki tego gatunku, 21.06 obserwowano dwa zaniepokojone osobniki (w tym jednego z pokarmem, fot. 22) w różnych miejscach trzcinowiska, oraz dwa pojedyncze osobniki z kolejnych dwóch miejscach. Według kryteriów Polskiego Atlasu Ornitologicznego (Sikora 2007) oznacza to **prawdopodobne gniazdowanie czterech par, a możliwe gniazdowanie piątej pary**.

Możliwe gniazdowanie trzciniaaka za omawianym stawie stwierdzono już rok wcześniej, obserwując 6.06.2023 śpiewającego samca tego gatunku, nie prowadzono jednak w tym sezonie ukierunkowanych badań.

Mazurek *Passer montanus* (ochrona ścisła; liczny gatunek lęgowy w Polsce) – 9.05.2024 1 osobnik na trzcinach na stawie (fot. 20). Gatunek ten na pewno w trzcinach nie gniazdował, bo jego miejsca gniazdowania stanowią dziuple drzew i zakamarki w budowlach (Gotzman, Jabłoński 1972). Najprawdopodobniej trzciny były jego żerowiskiem.

6. Konsekwencje prawne występowania ptaków z gatunków prawnie chronionych na badanym stawie oraz zalecenia eksperta dla właściciela stawu

Jak wykazano wyżej, trzcinowisko przy brzegach stawu spółki Projekt Kępno, pomimo niewielkiej powierzchni przez nie zajmowanej, stanowi siedlisko rozrodu **trzech gatunków**

ptaków objętych ochroną ścisłą (dwóch na pewno lęgowych i jednego możliwie lęgowego) oraz jednego gatunku (na pewno lęgowego – krzyżówki) objętego ochroną ustawą z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie.

Fakt wartości trzcinowisk jako lokalnych ostoj różnorodności biologicznej jest powszechnie znany, np. Pawlaczyk i Jermaczek (1995) zalecają inwentaryzację szuwarów trzcinowych, aby uwzględniać je w decyzjach planistycznych, by móc ocenić „*jaki uszczerbek dla przyrody gminy przyniesie proponowane działanie*”. Wobec braku jakiegokolwiek inwentaryzacji przyrodniczej miasta Kępna, jej funkcję dla omawianego stawu, tylko w zakresie ptaków, pełni niniejsze opracowanie.

Usuwanie trzcin na omawianym stawie wobec ich bardzo niewielkiej powierzchni nie ma żadnego uzasadnienia, a wymagałoby znacznych nakładów pracy (a więc także finansowych), a przede wszystkim zniszczyłoby obecny naturalny filtr, absorbujący szkodliwe substancje w stawie, a przez to zaszkodziłoby jakości wody w stawie. Byłoby więc działaniem na niekorzyść spółki! Nie jest to tematem niniejszego opracowania, ale należy zaznaczyć, że: „*Rośliny wodne, takie jak trzciny, pałki wodne czy rośliny pływające typu grzybienie czy rzęsa, są w stanie absorbować substancje szkodliwe, takie jak metale ciężkie, azotany, fosforany oraz inne zanieczyszczenia organiczne i nieorganiczne. Poprzez fotosyntezę, rośliny wodne wprowadzają do wody tlen, który jest niezbędny dla życia mikroorganizmów rozkładających zanieczyszczenia, przyczyniając się do poprawy jakości wody oraz zwiększenia jej przejrzystości.*” (Water Garden 2024). Należy zaznaczyć również, że niedalekie miasto Kalisz prowadzi obecnie pozyskiwanie środków na przebudowę jednego ze stawów w Parku Przyjaźni na staw hydrofitowy, czyli staw gęsto obsadzony roślinami wodnymi, pomagającymi oczyścić staw. Staw Projekt Kępno Sp. z o.o. taką cenną roślinność w postaci trzcin już posiada, i to bezpłatnie.

Gdyby jednak właściciel terenu (Projekt Kępno Sp. z o.o.) zechciał, wbrew niniejszemu zaleceniu, usuwać trzciny, będące siedliskiem rozrodu ptaków objętych ochroną gatunkową, powinien PRZED zaczęciem ewentualnego usuwania trzcin uzyskać na to odpowiednie zezwolenie w formie decyzji właściwego miejscowo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu na ich zgodne z prawem niszczenie, czyli uzyskać formalne wyjątki

od zakazu „niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania” kokoszki, trzciniaka i trzcinniczka oraz zakazu „niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd (...)” tych gatunków (zakaz dotyczy niszczenia także gniazd pustych, z poprzednich sezonów) tych gatunków, zawartych w § 6 ust. 1 pkt 7 i 8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dlatego właściciel terenu w takim przypadku powinien skierować do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu odpowiedni wniosek o wyrażenie zgody na odstąpienie od powyższych zakazów. Wzór wniosku do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu znajduje się na stronie internetowej tej instytucji. Do wniosku należy załączyć niniejszą ekspertyzę. W odpowiedzi Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wyda decyzję administracyjną, określając zakres rzeczowy i czasowy dopuszczalnych prawnie czynności oraz ewentualnych działań kompensacyjnych. Złożenia wniosku należy dokonać z wystarczającym wyprzedzeniem, aby organ miał przewidziany w Kodeksie postępowania administracyjnego czas na wydanie decyzji.

Prace takie musiałyby być prowadzone poza okresem lęgowym stwierdzonych gatunków (orientacyjnie poza okresem 1 marca – 31 lipca, por. Mikusek, Stawarczyk 2014). Gdyby doszło do wycinki trzin w kwietniu-sierpniu, z dużym prawdopodobieństwem naruszony zostałby zakaz „umyślnego płoszenia lub niepokojenia w (...) w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych”, zawarty w § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, dotyczący kokoszki, trzciniaka i trzcinniczka. Kokoszka to gatunek wędrowny, obecny na lęgowiskach w Wielkopolsce od kwietnia (Bednorz i inni 2000). Trzciniak to gatunek wędrowny, obecny na lęgowiskach w Wielkopolsce od połowy kwietnia do końca lipca (Bednorz i inni 2000). Trzcinniczek to również gatunek wędrowny, obecny na lęgowiskach w Wielkopolsce od III dekady kwietnia (Bednorz i inni 2000). Według opracowania Adamskiego i in. (1996) dla przyległego do Kępna Śląska, pora lęgowa kokoszki trwa od 1. dekady kwietnia do 2. dekady lipca, a pora lęgowa trzciniaka od 1. dekady maja do 3. dekady czerwca, dla trzcinniczka nie została określona.

Stwierdzonej na stawie jako pewnie lęgowej krzyżówki nie dotyczy zakaz płoszenia, gdyż jest to gatunek łowny, a w stosunku do niego ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie takiego zakazu nie wprowadza. O statusie prawnym tego gatunku więcej poniżej.

Z dotychczasowego wieloletniego doświadczenia niżej podpisanego eksperta ornitologa, w obecnej sytuacji wnioskowanie o zniszczenie siedlisk rozrodu trzech gatunków ściśle chronionych bez żadnego uzasadnienia (a obecnie takiego nie ma) nie spotka się z pozytywną decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, byłoby stratą czas i środków wnioskodawcy.

Sytuacja prawna krzyżówki i jej gniazd jest różna od gatunków objętych ochroną gatunkową na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Krzyżówka na podstawie § 1 ust. 1 pkt 2 lit. s rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych jest uznana za **gatunek łowny**. Ma więc w stosunku do niej zastosowanie art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. **Prawo łowieckie**, który ustanawia *„zakaz wybierania i posiadania jaj i piskląt, wyrabiania i posiadania wydmuszek oraz niszczenia legowisk, nor i gniazd ptasich”*. Art. 51 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie zawiera **sankcję** uzupełniającą powyższy zakaz, stanowiąc, iż m.in.: *„Kto: (...) 2) wybiera jaja, pisklęta, niszczy gniazda ptaków łownych lub niszczy ich lęgowiska, (...) – podlega karze grzywny.”* Dla gatunku tego nie ma jasnej ani wypracowanej prawnej ścieżki uzyskiwania na odstępstwa od zakazu niszczenia gniazd, jest to ewidentna luka w prawie! Powinien to robić, jako ogólnie, ustawowo odpowiedzialny za Prawo łowieckie w województwie wielkopolskim (art. 7 ustawy Prawo Łowieckie: *„Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, administrację w zakresie łowiectwa sprawuje samorząd województwa jako zadanie z zakresu administracji rządowej)*, Urząd Marszałkowski w Poznaniu, ale w wielu przypadkach tego odmawiał, twierdząc, że nie ma do tego podanej wprost podstawy prawnej (tak jak jest z gatunkami objętymi ochroną na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. ws. ochrony gatunkowej zwierząt, na które zgodę na odstępstwa od zakazów wydaje właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska). Art. 9a. ust. 1 ustawy Prawo Łowieckie faktycznie zezwala jedynie wprost marszałkowi województwa *„zezwoić na odstępstwo od zakazu*

płoszenia zwierząt łownych”, brak podobnej delegacji dla wydawania zezwoleń. W obecnej sytuacji prawnej jest to istotna luka prawna, nie do rozwiązania wobec stanowisk marszałków województw, dlatego takie zezwolenie i w omawianym przypadku zapewne nie zostałoby wydane przez marszałka województwa.

Osobną kwestię stanowiłby negatywny odbiór przez mieszkańców Kępna i lokalne media samej chęci niszczenia siedlisk ptaków chronionych prawnie, gdyż ptaki na stawie budzą spore zainteresowanie mieszkańców (patrz fot. 8 i 17). Ze wszystkich tych powodów takie działanie jako ekspert ornitolog i prawnik zajmujący się ochroną przyrody odradzam!

Pawel T. Dolata

Literatura

Adamski A., Czapulak A., Stawarczyk T. 1996. Kartoteka Awifauny Śląska. Instrukcja dla współpracowników. Zakład Ekologii Ptaków Uniwersytetu Wrocławskiego, Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu, Wrocław.

Bednorz J., Kupczyk M., Kuźniak S., Winiecki A. 2000. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.

Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P.T., Jerzak L., Zboryt A. 2013. Ochrona ptaków w mieście. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Chodkiewicz T., Chylarecki P., Sikora A., Wardecki Ł., Bobrek R., Neubauer G., Marchowski D., Dmoch A., Kuczyński L. 2019. Raport z wdrażania art. 12 Dyrektywy Ptasiej w Polsce w latach 2013-2018: stan, zmiany, zagrożenia. Biuletyn Monitoringu Przyrody 20: 1–80.

Chodkiewicz T., Kuczyński L., Sikora A., Chylarecki P., Neubauer G., Ławicki Ł., Stawarczyk T. 2015. Ocena liczebności populacji ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008–2012. Ornis Polonica 56: 149–189.

Dyrz A., Grabiński W., Stawarczyk T., Witkowski J. 1991. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski, Zakład Ekologii Ptaków, Wrocław.

Gotzman J., Jabłoński B. 1972. Gniazda naszych ptaków. PZWS, Warszawa.

Komisja Faunistyczna Sekcji Ornitologicznej Polskiego Towarzystwa Zoologicznego 2023. Gatunki ptaków stwierdzone w Polsce – stan z 31.12.2023. <https://komisjafaunistyczna.pl/lista/> (dostęp 30.05.2024)

Mikusek L., Stawarczyk T. 2014. Poradnik ornitologa. FWIE,

Pawlaczyk P., Jermaczek A. 2014. Poradnik lokalnej ochrony przyrody. Wydawnictwo Lubuskiego Klubu Przyrodników, Świebodzin.

Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.). 2007. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.

Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Water Garden 2024. Jak oczyścić wodę w stawie i oczku wodnym?

https://www.waterandgarden.pl/blog/14_jak-oczyszcic-wode-w-stawie-i-oczku-wodnym.html

Dokumentacja fotograficzna, wykonana 15.03, 9.05, 12 i 21.06.2024. © fot. Paweł T. Dolata

Fot. 1-2. Część wschodnia i zachodnia stawu spółki Projekt Kępno 15.03.2024

Fot. 3-4. Część wschodnia i zachodnia stawu spółki Projekt Kępno 9.05.2024
(widoczne znaczne zmiany szaty roślinnej)

Fot. 5-6. Kosaciec żółty między trzcunami stawu 9.05.2024
oraz para dorosłych śmieszek na stawie 15.03.2024

Fot. 7-8. Para dorosłych łabędzi niemych przy trzcinowisku na stawie 15.03.2024
oraz dokarmiający je i obserwujący mieszkańcy

Fot. 9-10. Dwie pary krzyżówek przy trzcinowisku na stawie 15.03.2024

Fot. 11-12. Dwa samce i samica krzyżówki przy trzcinach na brzegu stawu 9.05.2024
oraz samica krzyżówki z dwójką piskląt (por. fot. 13) na stawie tego samego dnia

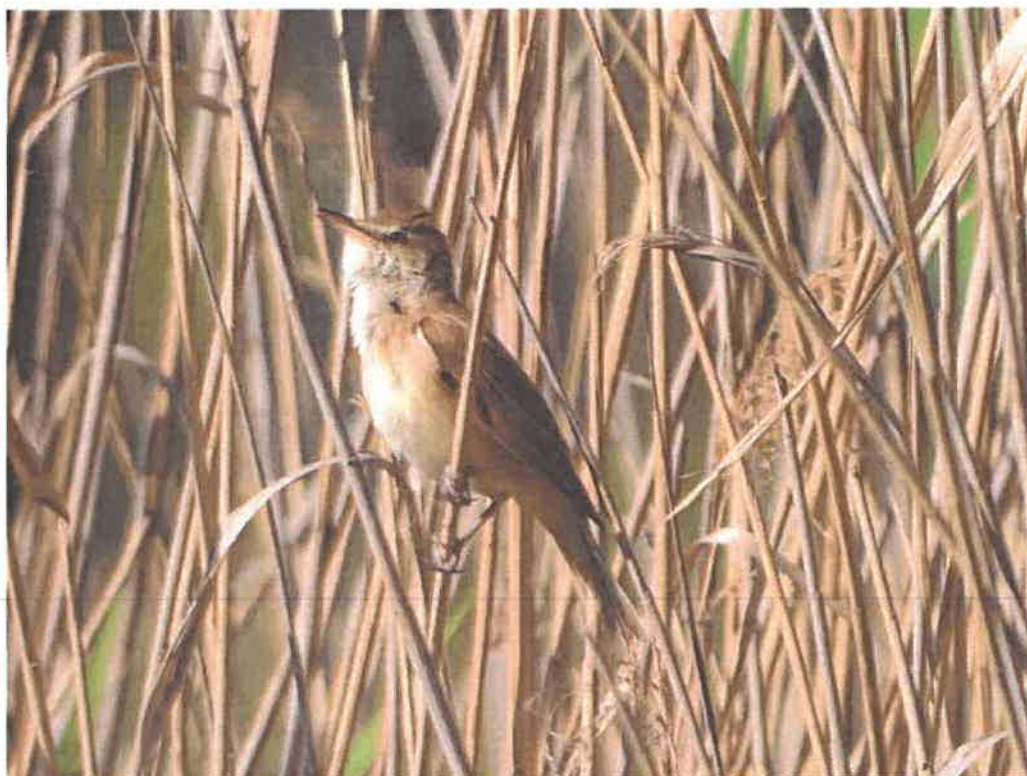
Fot. 13-14. Dwa wyrośnięte młode krzyżówki (por. fot. 12) na stawie 12.06.2024
oraz samica z sześcioma pisklętami przy trzcinach tego samego dnia

Fot. 15-16. Samica krzyżówki z małym pisklęciem przy trzcinach na stawie 12.06.2024 oraz dziesięć krzyżówek (głównie samce) przy trzcinach na stawie tego samego dnia

Fot. 17-18. Samica krzyżówki z siedmioma pisklętami na ścieżce przy trzcinach na stawie
12.06.2024 oraz obserwacja tej samej rodziny przez ludzi tego samego dnia

Fot. 19-20. Samiec trzciniaka śpiewający w trzcinach przy brzegu stawu 9.05.2024
oraz mazurek na trzcinie tego samego dnia